

Ο τελευταίος γεωργός (ιστορικό μυθιστόρημα)

Το τελευταίο βιβλίο της τριλογίας ιστορικών μυθιστορημάτων της καταξιωμένης συγγραφέως Γιώτας Κριλή αποκλειστικά στον Κόσμο

Γιώτα Κριλή

Μέρος δεύτερο Ματωμένες γειονιές-22

Ο Στέλιος συνόδευσε τον ξάδερφό του, Αλέξανδρο Παπαναστασίου στην προεκλογική του περιοδεία στην Αρκαδία. Στο Λεβίδι τους έκαναν θερμή υποδοχή. Μαζεύτηκε κόσμος από όλα τα χωριά της περιοχής να υποδεχτούν τον άξιο συμπατριώτη τους και να πληροφορηθούν για τα καυτά θέματα που απασχολούσαν την ανθρωπότητα. Ο ευρωπαϊκός πόλεμος επισκίαζε και τη δική τους ζωή.

- Κύριε Παπαναστασίου, γιατί ο κύριος Βενιζέλος θέλει να παρασύρει την Ελλάδα στον πόλεμο;

- Αγαπητοί μου, πατριώτες. Δυστυχώς, ο πόλεμος δεν είναι επιλογή του κυρίου Βενιζέλου. Τον επιβάλλουν οι συνθήκες. Σήμερα αλλάζει ο χάρτης της Ευρώπης. Η απόφαση του κυρίου Βενιζέλου να βγούμε από την ουδετερότητα είναι μελετημένη ώστε να επιφέρει το μέγιστο όφελος στην Ελλάδα. Αν συμμετείχαμε στην εκστρατεία των Δαρδανελίων, την συγκεκριμένη εκείνη στιγμή, που οι Τούρκοι πολεμούσαν τους Ρώσους στον Καύκασο, θα συμβάλλαμε στη νίκη των Αγγλογάλλων και θα διεκδικούσαμε την Κύπρο, τη Μικρά Ασία και τη Βόρειο Ήπειρο που μας είχαν υποσχεθεί. Χάσαμε μια ιστορική ευκαιρία. Χάσαμε και τα Δωδεκάνησα. Όπως γνωρίζετε, τον περασμένο μήνα η Ιταλία μπήκε στη συμμαχία της Αντάντ και ως αντάλλαγμα πήρε την υπόσχεση να επιδικαστεί την οριστική κατοχή των Δωδεκανήσων στο τέλος του πολέμου. Επιπλέον, η Ιταλία έχει βλέψεις στη Μικρά Ασία και την Ήπειρο. Κινδυνεύουμε να χάσουμε και τα εδάφη που κερδίσαμε στους Βαλκανικούς Πολέμους. Η Βουλγαρία πρόκειται να πάει με το μέρος της Αυστρίας και της Γερμανίας γιατί της υπόσχονται τη Μακεδονία και τη Θεσσαλονίκη. Η Τουρκία φοβερίζει να κάνει κατάληψη των ανατολικών νησιών μας. Χιλιάδες Έλληνες διώκονται βίαια από την Ανατολή. Τους αρπάζουν το βίος τους και φτάνουν στην Ελλάδα ρακένδυτοι και απελπισμένοι. Βαλλόμαστε από παντού. Πρέπει να υπερασπιστούμε την πατρίδα και τα συμφέροντά της. Η ουδετερότητα του βασιλιά Κωνσταντίνου είναι απλώς καμουφλάρισμα για την αφοσίωσή του στον κουνιάδο του τον Κάιζερ και για την κρυφή συμμαχία του με τις Κεντρικές Δυνάμεις. Μην πιστεύετε τις φιλοβασιλικές και γερμανόφιλες εφημερίδες. Χρηματοδοτούνται και κατευθύνονται από τη Γερμανία.

Δεν θέλουμε πόλεμο. Το Λαϊκό Κόμμα μας συνεργάζεται με το Κόμμα των Φιλελευθέρων του κυρίου Βενιζέλου ώστε να συνεχιστούν οι μεταρρυθμίσεις. Χρειαζόμαστε ειρήνη για να υλοποιήσουμε τα προγράμματά μας που λόγω των Βαλκανικών Πολέμων δεν έχουν πραγματοποιηθεί. Όμως, πρέπει να χειριστούμε σωστά την εξωτερική πολιτική. Ο κύριος Βενιζέλος είναι άριστος διπλωμάτης.

Και συνέχισε να εκθέτει το όραμά του για μια δημοκρατική κοινωνία, για την πνευματική ζωή στην επαρχία, για γεωργικές μεταρρυθμίσεις και πολλά άλλα.

Στο τέλος της περιοδείας ο Στέλιος επισκέφτηκε το Αηδονοχώρι. Μόλις είχε περάσει το

Ο Γούναρης με αξιωματούχους της Μικράς Ασίας, 1921

πανηγύρι και του έκαναν παράπονα που δεν ήρθε όλο το ασκέρι από την Αθήνα να το γιορτάσουνε μαζί.

- Φταίει η ανώμαλη κατάσταση. Δεν ξέρουμε τι μπορεί να συμβεί από στιγμή σε στιγμή.

- Δηλαδή, μπορεί να ξεσπάσει ο πόλεμος κι εδώ;

- Τίποτα δεν αποκλείεται.

Το βράδυ στο καφενείο του Νυφισάκου ήταν σα να του έκαναν ανάκριση.

- Κυρ-δάσκαλε, γιατί θέλει ο Βενιζέλος να δώσει την Καβάλα στους Βουλγάρους;

- Τι; ανέκραξε ξαφνιασμένος. Ο κύριος Βενιζέλος διεκδικεί νέα εδάφη για την Ελλάδα. Δεν τα χαρίζει σε κανέναν.

- Το γράφει η εφημερίδα, κυρ-δάσκαλε.

- Μάλιστα. Κατάλαβα. Δυστυχώς, η ευρωπαϊκή εμπόλεμη κατάσταση επηρεάζει αρνητικά και την Ελλάδα. Όπως γνωρίζετε, ο κόσμος σήμερα είναι διαιρεμένος σε δύο στρατόπεδα. Αφενός, έχουμε το στρατόπεδο της Αυστροουγγαρίας, Γερμανίας, το λεγόμενο των «Κεντρικών Δυνάμεων», στο οποίο αναμένεται να ενταχθεί και η Βουλγαρία με την Τουρκία. Αφετέρου, έχουμε το στρατόπεδο της Αγγλίας, Γαλλίας, Ρωσίας, τη λεγόμενη Αντάντ (Entente Cordiale – «Εγκάρδια Συνεννόηση»). Παράλληλα, με τον πόλεμο των όπλων στα διάφορα μέτωπα, γίνεται και πόλεμος στο χώρο της διπλωματίας ειδικά για χώρες που είναι ουδέτερες ή για χώρες που αλλάζουν γνώμη. Παραδείγματος χάριν, η Ιταλία που εγκατάλειψε πρόσφατα τις Κεντρικές Δυνάμεις και πήγε με το μέρος της Αντάντ. Θέλω να μου πείτε τη γνώμη σας. Εάν η Ελλάδα αποφασίσει να βγει από την ουδετερότητα σε ποιο στρατόπεδο θα πρέπει να ενταχθεί;

- Φυσικά με την Αντάντ, φώναξε ο Μαστροπάν. Δεν μπορούμε να πάμε με τις Κεντρικές Δυνάμεις εφόσον είναι μαζί τους οι εχθροί μας, η Βουλγαρία που θέλει τη Μακεδονία και η Τουρκία που θέλει τα νησιά μας.

- Συμφωνείτε;

- Ο βασιλιάς μας πρέπει ν' αποφασίσει. Εκείνος πολέμησε για την Ελλάδα κι είναι το πεπρωμένο του να πολεμήσει τον Τούρκο και να πάρει την Πόλη πίσω, δήλωσε ο παπα-Γιάννης.

- Όπως γνωρίζετε, συνέχισε ο Στέλιος, η βασιλισσά μας Σοφία είναι αδερφή του Κάιζερ. Και ο βασιλιάς Κωνσταντίνος έχει δώσει το λόγο του στον Κάιζερ να κρατήσει την Ελλάδα ουδέτερη για να διευκολύνει τα πολεμικά συμφέροντα της Γερμανίας. Φυσικά, και ο Κάιζερ έχει δώσει το λόγο του ότι θα προστα-

τέψει την Ελλάδα. Όμως η Γερμανία σήμερα είναι ο εγκέφαλος της Τουρκίας, διευθύνει το στρατό της και εξυπηρετεί τα συμφέροντά της. Λοιπόν, σε περίπτωση που η Βουλγαρία με την Τουρκία, υπό την αιγίδα της Γερμανίας, κηρύξουν πόλεμο στην Ελλάδα τι νομίζετε ότι θα γίνει;

- Θα μας φάνε, φώναξε ο Ιπποκράτης, ο μπαρμπα-Ντίνος.

- Ας ελπίζουμε ότι τα πράγματα δεν θα φτάσουν μέχρι εκεί. Όμως, κυρ-δάσκαλε, δεν μας εξήγησες γιατί γράφει η εφημερίδα ότι ο Βενιζέλος θέλει να χαρίσει την Καβάλα στη Βουλγαρία;

- Πάτερ, αυτό προσπάθησα να κάνω έμμεσα. Είναι πολύπλοκα τα πράγματα. Όπως γνωρίζετε, ο κύριος Βενιζέλος αποφάσισε έπειτα από πολλή μελέτη να βγει η Ελλάδα από την ουδετερότητα και να συμμαχήσει με τους Αγγλογάλλους εφόσον υποσχέθηκαν την προσάρτηση της Κύπρου, της Μικράς Ασίας και της Βορείου Ηπείρου στην Ελλάδα. Αρχικά συμφώνησε και ο Βασιλιάς μαζί του. Όμως, ο Μεταξάς έφερε αντίρρηση, είναι γερμανόφιλος όπως ολόκληρο το στρατιωτικό επιτελείο, και κατά συνέπεια έπεισαν το βασιλιά ν' αλλάξει γνώμη.

Παρατήθηκε ο Βενιζέλος κι ανάλαβε την πρωθυπουργία ο Γούναρης. Ο Γούναρης αντιπροσωπεύει την ολιγαρχία και τον παλαιοκομματισμό που εξυπηρετούν τα συμφέροντα των λίγων, δηλαδή, των πλουσιών. Τα γνωρίζετε όλα αυτά από πείρα. Είναι ανίκανοι να συλλάβουν μεγάλα σχέδια και πανικοβάλλονται όταν βλέπουν τα μεγαλόπνοα σχέδια του Βενιζέλου. Αυτός είναι ο λόγος που τον απαξιώνουν, τον συκοφαντούν και τον λασπολογούν. Υπάρχει και ένας άλλος παράγοντας, όπως προανέφερα, ο πόλεμος στο χώρο της διπλωματίας. Η Γερμανία για να εξασφαλίσει την ουδετερότητα της Ελλάδος έχει διαθέσει πολύ χρήμα. Έχει εξαγοράσει πολλές ελληνικές εφημερίδες, οι οποίες προπαγανδίζουν ενάντια στο Βενιζέλο. Τον κατηγορούν ότι είναι πατριδοκάπηλος και ότι τάχατες θα έδινε εδάφη στη Βουλγαρία. Εκεί διαβάσατε και εσείς την περιβόητη πληροφορία η οποία διέρρευσε παράνομα από τα απόρρητα του κράτους. Ο κύριος Βενιζέλος συζητούσε με τον Μεγαλειότατο την εισήγηση του Σερ Έδουαρδ Γκρέυ περί εδαφικών ανταλλαγμάτων. Δηλαδή, εάν η Ελλάδα αποχτούσε το τετράγωνο της περιφέρειας Γευγελής-Δοϊράνης και 140.000 τετραγωνικά χιλιόμετρα στη Μικρά Ασία, τότε θα έπρεπε αναγκαστικά να θυσιάσει την Καβάλα εάν η Βουλγαρία γινόταν σύμμαχος. Αυτή ήταν μια υποθετική συζήτηση σκέψεων και γνώμων. Ο κύριος Βενιζέλος ουδέποτε εισηγήθηκε ούτε διαπραγματεύτηκε κάτι τέτοιο.

- Να 'ναι χιλιόχρονο ο Βενιζέλος. Μας έσωσε απ' τη ληστεία, είπε ο Κωνσταντάρης ο πρωτονοικοκύρης.

- Κυρ-δάσκαλε, τι γνώμη έχετε για τις εκλογές; Ποιος θα τις κερδίσει; ρώτησε ο Νικήτας που άκουγε προσεκτικά τη συζήτηση με το φίλο του τον Αριστείδη.

- Είμαι σίγουρος ότι θα τις κερδίσει ο Βενιζέλος. Είναι άξιος ηγέτης και ο κόσμος του έχει εμπιστοσύνη.

- Εμείς θα τον ψηφίζαμε αλλά δεν έχουμε ψήφο, είπε ο Αριστείδης.

Η συνέχεια την άλλη Παρασκευή

Όμως, κυρ-δάσκαλε, δεν μας εξήγησες γιατί γράφει η εφημερίδα ότι ο Βενιζέλος θέλει να χαρίσει την Καβάλα στη Βουλγαρία;